

7. World Bank Group Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) - Ukraine.
URL:
<https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2023&locations=UA&start=2007&view=chart>. (дата звернення 09.04.2025)
8. Corruption in Ukraine. Wikipedia. URL:
https://en.wikipedia.org/wiki/Corruption_in_Ukraine. (дата звернення 09.04.2025)

Кисіленко Д.К.,
студент БП «Економіка», 3 курс,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Науковий керівник: Палієнко Т.П.,
PhD з економіки, старший викладач

GLOBAL INNOVATION INDEX ЯК ІНДИКАТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Інтелектуальна власність (надалі, ІВ) у сучасному світі є важливим фактором розвитку економіки як на мікро-, так і на макроекономічному рівнях. Для підтримання конкуренції на ринку інновацій, держава та фірми в її межах вкладають у розвиток основних факторів впливу на створення та використання інновацій у виробничих потужностях. Через велику кількість засобів впливу на розвиток об'єктів інтелектуальної власності виникає потреба у індикаторі, який визначав би наскільки їхні економічні устрої є адаптивними до технологічних змін у виробничих та ужиткових процесах. Таким індикатором є Global Innovation Index (надалі, ГІІ).

Таблиця 1

Структура ГІІ

Категорія	Опис категорії	Підкатегорії
1. Інституції	політичне, регуляторне та ділове середовище країни	Політичне середовище Регулювання Бізнес-середовище
2. Людський капітал і дослідження	якість, рівень та розповсюдженість освіти та досліджень	Освіта Вища освіта R&D
3. Інфраструктура	загальний стан комунікаційних та логістичних шляхів передачі інформації, технологій та ресурсів, а також стан екології	Інформаційні та комунікаційні технології Загальна інфраструктура Екологічність
4. Розвиненість ринку	розвиненість ринку у фінансовій, інвестиційній та торгівельній сферах	Кредитування Інвестування Торгівля
5. Розвиненість бізнесу	інноваційність у приватному секторі економіки	Знання працівників Інноваційні зв'язки Поглинання інформації
6. Наукові та інноваційні результати	кількісні показники створених об'єктів інтелектуальної власності	Створення технологій Вплив технологій Дифузія технологій
7. Креативні результати	показники розвитку нематеріальних активів, які потребують креативності для створення	Нематеріальні активи Креативні товари та послуги Онлайн-креативність

Джерело: створено автором на основі [2]

Даний індекс вираховується Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (надалі, ВОІВ), Корнельським університетом та Європейським інститутом ділового адміністрування, та описує рівень інноваційності 133 країн світу. Індекс формується на основі 81 показника з понад 30 міжнародних джерел. Загалом, 65 із показників відображають реальні дані, 13 є комбінованими показниками міжнародних агенцій, а 3 є результатами опитувань. Ці показники ділять на 7 основних груп, які називають категоріями [1].

Разом шоста та сьома категорії утворюють «субіндекс інноваційного результату», який відображає фактичні дані про результати діяльності з приводу створення інновацій. У той час як шоста показує параметри технологічних інновацій, які застосовуються для виробництва та збуту інноваційних продуктів та послуг, сьома розглядає інтелектуальну власність з іншого боку, зокрема описує нематеріальні активи, що не застосовуються у виробництві, наприклад, авторські права, торгові марки, дизайн, брендинг і цифровий контент. Саме за допомогою цих показників вимірюється реальний внесок інновацій в економіку, а також їхня здатність до поширення та продажу як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку; одночасно із цим, показниками цих стовпів вимірюється фактичний глобальний вплив країни на загальні тенденції розвитку у сфері інновацій [1].

Таблиця 2

Україна у рейтингу ГІІ, 2024 р.

Назва	Місце	Назва	Місце
1. Інституції	107	4.2 Інвестування	103
1.1 Політичне середовище	117	4.3 Торгівля	50
1.2 Регулювання	106	5. Розвиненість бізнесу	45
1.3 Бізнес-середовище	84	5.1 Знання працівників	39
2. Людський капітал та дослідження	54	5.2 Інноваційні зв'язки	63
2.1 Освіта	43	5.3 Поглинання інформації	69
2.2 Вища освіта	49	6. Наукові та інноваційні результати	34
2.3 R&D	69	6.1 Створення технологій	29
3. Інфраструктура	82	6.2 Вплив технологій	60
3.1 Інформаційні та комунікаційні технології	56	6.3 Дифузія технологій	35
3.2 Загальна інфраструктура	117	7. Креативні результати	68
3.3 Екологічність	81	7.1 Нематеріальні активи	69
4. Розвиненість ринку	85	7.2 Креативні товари та послуги	89
4.1 Кредитування	100	7.3 Онлайн-креативність	39

Джерело: створено автором на основі [3]

У звіті ГІІ 2024 (табл. 2) можемо побачити сильні та слабкі сторони кожної із 133 держав у рейтингу. Найяскравішим та найбільш релевантним прикладом для цієї роботи слугує Україна, адже саме цю країну ми як українці знаємо найкраще. Україна за загальним показником посідає 60-те місце у рейтингу серед усіх країн, 4-те місце у списку країн із доходом нижче середнього та 34-те місце у Європі. При цьому, потрібно розрізняти переваги та недоліки факторів впливу на створення та комерціалізації інноваційної продукції. Найменш стійкою та найменш розвинутою категорією є «інституції», він знаходиться на 107 місці з 133: незважаючи на постійні спроби створити відповідні регуляторні умови для розвитку підприємств та високий підприємницький потенціал населення, низькі оцінки параметрів індексу з'являються через постійні зміни податкового законодавства, слабку передбачуваність урядової політики, війну, нечітке законодавство у сфері ІВ, високі показники корупції та інші подібні показники. Іншими проблемними категоріями є «розвиненість ринку» (85 місце) та «інфраструктура» (82 місце), адже через високі ставки кредитування, відсутність довіри до держави, монополізацію ринку зв'язку, корумпованість у сфері інфраструктури, війну та недостатній акцент на екологічній економіці,

багато з підприємців та інвесторів не зацікавлені в Україні як у потенційному ринку. З іншого боку, «розвиненість бізнесу» (45 місце) та «людський капітал» (54 місце) показують досить високі показники через великі державні витрати на освіту та високий рівень кваліфікації персоналу, хоча показники, пов'язані з R&D та імпортуванням новітніх технологій, не посідають високих місць. Загалом, субіндекс інноваційного внеску, категорії якого описані вище, посідає 78 місце по світу. З іншого боку, субіндекс інноваційного результату має трохи кращі позиції: завдяки великій кількості створених технологій, високим витратам на розвиток ІТ-сектору та креативності в інтернеті, «наукові та інноваційні результати» посідають 34 місце, а «креативні результати» – 68 місце. Проблемними областями тут, згідно з рейтингом, є створення та розповсюдження об'єктів авторського права, продуктивність праці (що, ймовірно, пов'язано з відтоком людських ресурсів із країни) та низька оцінка загальної капіталізації компаній-єдинорогів [3].

За допомогою ГІІ, як показано вище, можна оцінити потенціал України та галузей, які потрібно змінювати і покращувати. Наприклад, через зменшення рівня корупції та створення стабільного чіткого законодавства у податковій сфері та сфері ІВ можна полегшити умови створення об'єктів ІВ, а також збільшити імпорт та експорт технологій. Лібералізувавши банківську систему, можемо збільшити кількість якісних стартапів, оптимізувати витрати на R&D та підвищити результативність досліджень. З іншого боку, знаючи переваги нашої держави у освіті та ІТ-секторі, необхідно розвивати ці частини національної економіки для отримання ще більших конкурентних переваг на міжнародному ринку відносно інших держав кластеру, та і світу. Таким чином, завдяки ГІІ можна ідентифікувати проблеми у сфері ІВ та оцінити конкурентоспроможність держав у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Factsheet on Global Innovation Index (GII). *Inicio - Portal Logístico de Panamá*. URL: https://logistics.gatech.pa/wp-content/uploads/2023/04/GII_English2022.pdf.
2. About the Global Innovation Index. *World Intellectual Property Organization*. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/about>.
3. Ukraine Ranking in the Global Innovation Index 2024. *World Intellectual Property Organization*. URL: <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2024/ua.pdf>.

Кияшко О.О.,

студент ОПП «Маркетинг», 3 курс,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ЕКСПОРТ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ В 2023 РОЦІ: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ

Аграрний сектор традиційно відіграє надзвичайно важливу роль в економіці України, формуючи значну частину валового внутрішнього продукту, забезпечуючи продовольчу безпеку та створюючи мільйони робочих місць, особливо в сільських територіях. Його частка в загальній структурі експорту країни є однією з найвищих серед усіх галузей. За результатами 2023 року аграрна продукція забезпечила понад 60% валютних надходжень від зовнішньої торгівлі, що підкреслює її системоутворююче значення для стабільного функціонування фінансової системи України. У критичних умовах повномасштабної збройної агресії агросектор залишився одним із небагатьох стабільних джерел доходів, що дозволяло підтримувати не лише макроекономічну рівновагу, а й продовольчі потреби багатьох країн-партнерів, особливо в умовах глобальних загроз голоду.

Попри активні бойові дії, зруйновану логістику, часткову втрату земель сільськогосподарського призначення та ризику для працівників аграрної сфери, Україні вдалося зберегти статус одного з провідних експортерів сільськогосподарської продукції у світі. За даними Мінагрополітики та аналітичних центрів, обсяги експорту в натуральному вираженні